

Fylgiskjal I. STEFNA OG FRAMKVÆMDAÁÆTLUN ÍSLANDS UM LÍFFRÆÐILEGA FJÖLBREYTNÍ – stöðumat mars 2022

Hér að neðan eru tekin saman þau atriði úr stefnu um líffræðilega fjölbreytni frá árinu 2008 og framkvæmdaáætlun stefnunnar frá árinu 2010 sem varða framkvæmd þessara tveggja skjala. Atriði úr stefnunni eru í fremsta dálki (Aðgerðir úr stefnu 2008) og næsti dálkur (Skýringar) inniheldur atriði úr framkvæmdaáætluninni.

Grænn litur merkir framkvæmt eða góður árangur, gulur merkir að verkefnið er í vinnslu og rauður að lítið eða ekkert hefur verið gert.

Aðgerðir úr stefnu 2008	Skýringar	Staða aðgerða 2022	Staða
Að efla þekkingu á íslensku lífríki			
Gera gagnasöfn um íslenskar lífverur aðgengileg á netinu fyrir árið 2010 og halda áfram uppbyggingu þeirra með sérstakri áherslu á lítt þekkt lífveruhópa.	Mikilvægt er að rekstur og varðveisla gagnagrunna verði tryggð og veitt aðgengi að þeim í samvinnu þeirra sem annast þá. Auk gagnagrunna Náttúrufræðistofnunar Íslands er rétt að nefna sérstaklega gagnasöfn eða hluta gagnasafna stofnana eins og Umhverfisstofnunar, Náttúrurannsóknastöðvarinnar við Mývatn, Veiðimálastofnunar, Hafrannsóknastofnunarinnar, Matvælastofnunar, Bændasamtaka Íslands, Landbúnaðarháskóla Íslands, Skógræktar ríkisins, Landgræðslu ríkisins, náttúrustofa og Bændasamtakanna og Grasagarðanna. Þetta á sérstaklega við um almennar náttúrufarsupplýsingar og vöktunargögn.	Fjöldi gagnasafna er nú orðinn aðgengilegur á netinu og hægt að skoða og fá upplýsingar um tegundir og tegundalista hjá fjölda stofnana. Þetta verkefni er viðvarandi langtíma verkefni en góður árangur hefur náðst á þessu sviði frá 2010.	
Ljúka við gerð gróður- og vistgerðakorta af þurrlandi, ferskvatni og grunnsævi umhverfis landið fyrir árið 2015.	Mikilvægt er að ferskvatnsvistkerfi verði kortlögð og lífríki þeirra skráð með skipulegum og samræmdum hætti og að gagnagrunnar um lífríki og líffræðilega fjölbreytni ferskvatns séu aðgengilegir á einum stað. Mikilvægt er að afla sem fyrst upplýsinga um lífríki grunnsævis og líffræðilega fjölbreytni þess. Mikilvægi verkefnisins mun aukast með innleiðingu á vatnatilskipun Evrópusambandsins hér á landi.	Lokið var við vistgerðaflokkun landsins og birt skýrsla um niðurstöðurnar árið 2016 https://www.ni.is/grodur/vistgerdir Síðan hefur verið unnið í að yfirfara og bæta flokkunina. Gögnin eru aðgengileg í vefsíðu NÍ: https://vistgerdakort.ni.is/ Unnið er í flokkun grunnsævis.	
2 Að vakta ástand helstu vistkerfa, tegunda og stofna			

<p>Gera vöktunaráætlanir yfir lykilþætti líffræðilegar fjölbreytni á þurrlendi, í ferskvatni og hafinu umhverfis landið.</p>	<p>Nauðsynlegt er að auka umfang vöktunar þannig að Náttúrufræðistofnun Íslands, Hafrannsóknastofnunin og aðrar vöktunarstofnanir geti vaktað betur lykilþætti í náttúru landsins m.a. með betri sérfræðipækkingu, aðstöðu og búnaði til vöktunar.</p> <p>Mikilvægt er að Landgræðsla ríkisins fylgist vel með rofsvæðum þannig að hægt sé að meta hvar gróður er að hörfa og hvar svæði sem eru mikilvæg vegna líffræðilegrar fjölbreytni eru í hættu og koma í veg fyrir að gangi á gróðurlendi og líffræðilega fjölbreytni.</p>	<p>Vöktunaráætlanir fyrir fugla eru frágengnar og vöktun ákveðinna tegunda er hafin. Sjaldgæfar plöntur hafa verið vaktadar reglulega frá aldamótum. NÍ er að setja saman vöktunaráætlun fyrir friðlýst svæði og ferðamannasvæði í samvinnu við náttúrustofur.</p> <p>Vöktun á ástandi nytjastofna botnfiska hófst 1985 og fer fram á vorin ár hvert og á haustin frá 1996. Rannsóknir á útbreiðslu og stofnstæð uppsjávarfiska hófust 1947 á síld, 1978 á loðnu og 2010 á makríl. Vöktun á yngstu árgöngum flatfiska og síla á grunnslóð hófst 2016. Nytjastofnar hryggleysinga (rækja, hörpudiskur, humar) eru vaktadur og frá 2016 hefur humarstofninn verið vaktadur með myndavélum.</p> <p>Mælingar á hita og seltu sjávar hafa farið fram frá 1950. Í maí-júní er fylgst með magni næringarefna í sjónum, frumframleiðni svifþörungum og átumagni. Magni koldíoxíðs og snefilefna er mælt ársfjórðungslega.</p> <p>Samningur umhverfis- og auðlindaráðuneytisins og Hafrannsóknastofnunar um eflingu vöktunar á súrnun sjávar og áhrifum súrnunar á lífríki og vistkerfi var undirritaður haustið 2019 og er sú vinna í gangi hjá Hafrannsóknastofnun.</p> <p>Grólinn, sem er samstarfsverkefni Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytis (nú Matvælaráðuneytis), Bændasamtaka Íslands og Landgræðslunnar, hefur að markmiði að skila heildaryfirliti yfir gróðurauðlind landsins og þróun</p> <p>Vöktun GróLindar hófst sumarið 2019, en nokkur ár munu líða þar til að hægt er að fá heildarmat yfir auðlindirnar byggt á þeim gögnum: https://grolind.is/</p>	
--	--	---	--

<p>Efla samstarf og samráð rannsókna- og stjórnsýslustofnana um lífríkisvöktun og tryggja þátttöku hagsmunaaðila, áhugamannfélaga og heimafólks þar sem við á.</p>	<p>Náttúrufræðistofnun Íslands er sú stofnun sem skýrast hlutverk hefur á landsvísu til vöktunar og rannsókna á náttúru og lífríki landsins og skyldur til þess að viðhalda gagnagrunnum um náttúrufar. Hafrannsóknastofnunin hefur víðtækt hlutverk við vöktun lífríkis á hafsvæðinu umhverfis landið og Veiðimálastofnun vaktar fjölda þátta í lífríki ferskvatns.</p>	<p>Vöktunaráætlanir NÍ eru settar upp þannig að náttúrustofur og mögulega fleiri aðilar með þekkingu og getu taki þátt í vöktuninni og að unnið verði eftir samræmdri aðferðafræði til þess að bæta niðurstöður vöktunar.</p> <p>Hafrannsóknastofnunin og Veiðimálastofnun hafa nú verið sameinaðar.</p>	<p></p>
<p>Kynna niðurstöður vöktunarinnar reglulega t.d. í formi tölulegra vísa sem sýna ástand lykilþátta lífríkisins.</p>	<p>Mikilvægt er að sem fyrst verði gengið frá íslenskum vísam fyrir vöktun líffræðilegrar fjölbreytni, eins og gert er ráð fyrir samkvæmt markmiðum og stefnu sammingsins um líffræðilega fjölbreytni.</p> <p>Lagt er til að Náttúrufræðistofnun Íslands hafi umsjón með verkefninu og vinni það í samvinnu við aðra vísinda og vöktunaraðila.</p>	<p>Gert er ráð fyrir að kynning á niðurstöðum vaktana verði reglulegur þáttur í framkvæmd vöktunar.</p>	<p></p>
<p>3 Að tryggja verndun líffræðilegrar fjölbreytni í kerfi verndarsvæða</p>	<p></p>	<p></p>	<p></p>

<p>Friðlýsa svæði í samræmi við Náttúruverndaráætlun 2004-2008.</p>	<p>Lagt er til að gengið verði frá áætlun um forgangsröðun og tímaáætlun fyrir þetta verkefni og framkvæmd náttúruverndaráætlunar 2009-2013 fram til 2014 sem fyrst.</p> <p>Ganga þarf frá því hvaða stofnun vinnur að undirbúningi friðlýsingar tegunda plantna og hryggleysingja í náttúruverndaráætlun 2009-2013 og á hvað formi friðlýsingar þeirra verða. Lagt er til að Náttúrufræðistofnun Íslands sinni þessu verkefni og geri tillögu um það hvernig frágangur þeirra verður enda býr stofnunin yfir nauðsynlegum upplýsingum um viðkomandi tegundir.</p>	<p>Á áætluninni voru 14 svæði og tillaga um að stofna Vatnajökulsþjóðgarð. Búið er að friðlýsa fimm þessara svæða og stofna þjóðgarðinn. Eftir breytingar á náttúruverndarlögum ber að vinna framkvæmdaáætlun náttúruminjaskrár en þar eru tilgreind svæði sem unnið er að því að friðlýsa. Fyrir liggja tillögur Náttúrufræðistofnunar Íslands að yfir 100 svæðum. Þær tillögur bíða nú kynningar Umhverfisstofnunar.</p> <p>Í nóvember 2021 undirritaði umhverfis- og auðlindaráðherra auglýsingu um friðun æðplantna, mosa og fléttna í samræmi við náttúruverndaráætlun 2009-2013 og með vísan til 1. mgr. 56. gr. laga um náttúruvernd, nr. 60/2013.</p> <p>https://ust.is/library/sida/Nattura/Pl%c3%b6ntufri%c3%b0un.pdf</p> <p>Tegundirnar eru friðaðar hvarvetna sem þær vaxa og finnast villtar í náttúru landsins og eru þær listaðar upp í viðauka í auglýsingunni. Upplýsingar um útlit, vaxtarstaði og dreifingu má nálgast hjá Náttúrufræðistofnun Íslands.</p>	
<p>Setja á fót sérstaka vöktunaráætlun fyrir verndarsvæði til að meta árangur verndunar.</p>	<p>Lagt er til að umhverfisráðuneytið beiti sér fyrir því að gerð verði úttekt á stjórnun og umsjón friðlýstra svæða í samræmi við markmið nr. 1.4 í vinnuáætlun samningsins um líffræðilega fjölbreytni fyrir friðlýst svæði.</p> <p>Jafnframt er lagt til að umhverfisráðuneytið beiti sér fyrir því að rannsóknir og vöktun á lífríki og líffræðilegri fjölbreytni friðlýstra svæða verði aukið m.a. í því augnamiði að skýra hvaða þættir líffræðilegrar fjölbreytni njóta verndar innan friðlýstra svæða og hvar þurfi að styrkja verndun tegunda til þess að ná fram markmiðum samningsins um líffræðilega fjölbreytni.</p>	<p>Verkefni um vöktun náttúruverndarsvæða var sett af stað árið 2019. Verkefnið er samstarfsverkefni Náttúrufræðistofnunar Íslands, náttúrustofa á landinu, Umhverfisstofnunar, Vatnajökulsþjóðgarðs og Þjóðgarðsins Snæfellsjökuls og var sett á laggirnar að frumkvæði umhverfis- og auðlindaráðuneytisins. Þetta er í fyrsta sinn sem svo margar stofnanir vinna sameiginlega að því að rannsaka og vernda náttúru landsins og móta heildræna vöktunaráætlun á landsvísu. Áætlun hefur verið sett upp í tengslum við vöktun á áhrifum ferðamanna.</p> <p>Á kortasjá NÍ má sjá hvar vöktun náttúruverndarsvæða er í gangi:</p> <p>https://iinh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=d7728e40c14c440cab1154d868fe6a9b</p>	

<p>Vinna nýja Náttúruverndaráætlun fyrir tímabilið 2009-2013 með hliðsjón af alþjóðlegum samþykktum og greiningu á þeim þáttum líffræðilegrar fjölbreytni sem helst eru verndarþurfi.</p>	<p>Unnið að framkvæmd náttúruverndaráætlunar og koma umhverfisráðuneytið, Náttúrufræðistofnun Íslands og Umhverfisstofnun að framkvæmdinni og er undirbúningur friðlýsingar í höndum ráðuneytisins og Umhverfisstofnunar. Vonir standa til að þrjú til fimm svæði á áætluninni verði friðlýst á ári til 2014. Nauðsynlegt er að samþykkt verði áætlun um friðlýsingar til 2014.</p>	<p>Áætlunin var samþykkt á Alþingi snemma árs 2010 með tillögu um að 12 ný svæði verði friðlýst í viðbót við svæði af fyrri áætlun, samtals 23 svæði. Auk þess var lagt til að 159 tegundir plantna og fléttna yrðu friðlýstar og þrjár tegundir smádyra. Fjögur svæði hafa verið friðlýst eða sameinuð Vatnajökulsþjóðgarði og smádyr hafa ekki verið friðlýst ennþá.</p>	
<p>Gera úttekt á öröskuðum votlendissvæðum landsins og vernda þau svæði sem hafa mesta sérstöðu og eru verndarþurfi.</p>	<p>Umhverfisráðuneytið og sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið ættu að styðja við samstarf m.a. milli Náttúrufræðistofnunar Íslands, Umhverfisstofnunar, Veidimálastofnunar og Votlendisseturs Landbúnaðarháskóla Íslands með áherslu á að teknar verði saman upplýsingar um öröskuð votlendi landsins og hvaða votlendissvæði ástæða er til þess að vernda í samræmi við lög um náttúruvernd og í anda Ramsarsamþykktarinnar.</p>	<p>Vefsja NÍ sem sýnir lítt raskað votlendi, stærra en 2 ha sem fellur undir 61. gr. náttúruverndarlaga. https://serstokvernd.ni.is/ Einnig liggja fyrir tillögur NÍ að svæðum á framkvæmdaáætlun náttúruminjaskrár. Þar eru m.a. votlendissvæði sem talin eru verndar þurfi: https://natturuminjaskra.ni.is/</p>	
<p>Ljúka náttúrufræðisúttekt á jarðhitasvæðum og vernda þau svæði sem hafa mesta sérstöðu og eru verndarþurfi.</p>	<p>Lagt er til að umhverfisráðuneytið fari yfir og skoði mat á verndargildi mikilvægustu háhitasvæða landsins út frá náttúrufræðisúttekt og náttúruvernd, sbr. tillögu Náttúrufræðistofnunar Íslands í skýrslunni „Mat á verndargildi 18 háhitasvæða“ og hefji vinnu við verndun svæða sem talin eru verndarþurfi, vegna jarðfræði en ekki síður vegna sérstaks lífríkis jarðhitasvæða ekki síst örvera. Taka þarf saman gögn um örverur og annað lífríki á jarðhitasvæðum, greina og flokka eftir verndargildi. Jafnframt er lagt til að ábendingum í skýrslunni um frekari rannsóknir, vöktun og kortlagningu verði komið í framkvæmd.</p>	<p>Þessu verkefni er lokið og var framkvæmt sem hluti af Rammaáætlun. Skýrsla og tillögur um aðgerðir liggur fyrir frá NÍ. Friðlýsingu jarðhitasvæða er ekki lokið.</p>	

<p>Vinna áfram að verndun viðkvæmra vistkerfa í hafinu við Ísland á grunni lagaramma um stjórn, nýtingu og verndun lifandi auðlinda hafsins, auk tillagna nefndar um friðun viðkvæmra hafsvæða við Ísland.</p>	<p>Áriðandi er að auka umfang fjölgeislaáælinga þar sem einungis lítill hluti hafsbotnsins umhverfis landið hefur verið kortlagður og fyrirsjáanlegt að með sama áframhaldi mun taka áratugi að ljúka kortlagningu hafsbotnsins. Jafnframt er mikilvægt að tengja verkefnið við kortlagningu á lífríkis á grunnsævi, sbr. lið 5.1.</p> <p>Styrkja þyrfti samstarf umhverfisráðuneytis og sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytis og stofnana þeirra á þessu sviði, m.a. á grundvelli 2012 markmiðanna um net verndarsvæða í hafinu, OSPAR samningsins og samningsins um líffræðilega fjölbreytni.</p>	<p>Matvælaráðuneytið hefur hafið vinnu við mótun stefnu varðandi verndun viðkvæmra botnvistkerfa innan íslenskrar efnahaglögsögu. Unnið er að því að móta verklagsreglur varðandi vernd viðkvæmra botnvistkerfa sem byggir á þeim alþjóðlegu viðmiðum sem Ísland hefur tekið þátt í að móta fyrir úthafið. Þetta felur meðal annars í sér skilgreind botnveiðisvæði, skilgreind takmörkuð botnveiðisvæði og verndarsvæði. Fyrir liggur skýrsla Hafrannsóknarstofnunar um vernd viðkvæmra botnvistkerfa í hafi: https://www.hafogvatn.is/static/research/files/hv2021-50.pdf .</p> <p>Ísland hefur til þessa tilkynnt alls fjórtán svæði sem hafverndarsvæði (e. Marine Protected Area) á skrá OSPAR-samningsins um vernd Norðaustur-Atlantshafsins. Á meðal svæðanna fjórtán eru kórallasvæði sem eru friðuð fyrir veiðum, auk nokkurra svæða sem eru friðlýst samkvæmt náttúruverndarlögum. Samanlagt flatarmál þeirra er 556 ferkílómetrar eða innan við 0,1% af efnahaglögsögunni.</p>	
<p>4 Að tryggja verndun tegunda og stofna sem eru í hættu</p>			

<p>Uppfæra válista um plöntur og fugla og ljúka gerð válista um spendýr og smádýr fyrir 2010 og gera viðeigandi ráðstafanir til þess að vernda tegundir sem settar eru á válista, s.s. með friðlýsingu tegunda og búsvæða.</p>	<p>Mikilvægt er að Náttúrufræðistofnun Íslands ljúki endurskoðun válista fyrir fugla og plöntur og birti nýja válista fyrir aðrar tegundir, s.s. fyrir spendýr, hryggleysingja og sveppi.</p> <p>Áriðandi er að erfðanefnd landbúnaðarins vinni að verndun og varðveislu íslenskra búfjarkynja og íslenskra landbúnaðarplantna í samræmi við landsáætlun nefndarinnar 2009 - 2013.</p>	<p>Válistar voru uppfærðir árið 2018 og birtir á vef NÍ.</p> <p>Birtur var nýr válisti fyrir spendýr.</p> <p>Plöntur í hættu voru friðlýstar nýverið.</p> <p>Válisti um smádýr er ekki til.</p> <p>Erfðanefnd landbúnaðarins er samansett af fulltrúum eftirfarandi stofnanna: Landbúnaðarháskóla Íslands, Bændasamtökum Íslands, Hafrannsóknastofnun, Náttúrufræðistofnun Íslands og Skógræktinni. Nefndin hefur unnið tvær landsáætlanir síðan stefnan var samþykkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varðveisla erfðaauðlinda, landsáætlun erfðanefndar landbúnaðarins 2014- 2018 • Landsáætlun um verndun erfðaauðlinda í íslenskri náttúru og landbúnaði 2019-2023 	
<p>Vinna verndaráætlanir fyrir þær tegundir og stofna sem eru í mestri hættu.</p>	<p>Lagt er til að búið verði að vinna verndaráætlanir fyrir þær tegundir sem eru í mestri hættu fyrir 2014.</p>	<p>Verndaráætlanir válistategunda eða tegunda í hættu hafa ekki verið gerðar.</p> <p>Lög gera ráð fyrir gerð verndaráætlana fyrir tegundir sem hafa verið friðaðar samkvæmt náttúruverndarlögum.</p>	
<p>Þróa áfram og nýta aðferðir sem draga úr skaðlegum áhrifum veiðarfæra á lífríki í sjó, þar með talin áhrif á botndýr og sjófugla.</p>	<p>Lagt er til að Hafrannsóknastofnunin auki samstarf sitt við aðrar rannsóknastofnanir, s.s. Náttúrufræðistofnun Íslands, um nýjar leiðir og aðferðir til þess að draga úr áhrifum veiða og veiðarfæra á botndýr og sjófugla, þ.m.t. með afla.</p> <p>Lagt er til að kannað verði hvort mögulegt er að taka upp skráningu á fuglum sem koma sem með afli í veiðarfæri í afladagbækur til þess að afla upplýsinga um slík tilvik og umfang þeirra.</p>	<p>Ýmsar tækninýjungar eru í þróun. Fram hafa hafið prófanir á fælum til að fæla spendýr og fugla frá netaveiðarfærum (hafró).</p> <p>Skoðað hvernig útskilnaður hefur verið í afla með þróun í notkun á trollpokum með stærri og öðruvísi möskva. Hafrannsóknastofnun hefur þannig sýnt fram á minnkun óæskilegs meðafla og hafa margar útgerðir tekið þetta upp.</p> <p>Við botnvörpuveiðar hefur í auknum mæli verið notaður hlerabúnaður sem svífur rétt yfir sjávarbotni og væntanlega minnkar rask af þeirra völdum á botni. Þróun í veiðarfærum sem sparar olíunotkun.</p>	

<p>5 Að endurheimta náttúruleg vistkerfi og tegundir</p>			
<p>Vinna áætlun um endurheimt birkiskóga og votlendissvæða og eftir atvikum annarra vistkerfa og landsvæða sem eyðst hafa eða rýrnað að gæðum.</p>	<p>Lagt er til að umhverfisráðuneytið feli hópi stofnana ráðuneytisins að gera tillögur um endurheimt lykil vistgerða og vistkerfa, s.s. votlendis og birkiskóga, sem hafa rýrnað að gæðum til viðbótar tillögum um friðlýsingu birkiskóga á hér að framan.</p>	<p>Áætlun um vernd og endurheimt birkiskóga var unnin 2007 og unnið hefur verið að kortlagningu og endurheimt votlendissvæða á vegum Landgræðslunnar.</p> <p>Stjórnvöld vinna að endurheimt birkiskóga og hefur umfang þess starfs aukist verulega síðustu ár. Sett voru markmið haustið 2021 um að auka þekju birkiskóga úr 1,5% í 5% árið 2030 innan Bonn áskorunar (Bonn challenge). Skógræktin vinnur reglulega úttekt á útbreiðslu birkiskóga. Þegar hafa verið skilgreind svæði innan Bonn áskorunar þar sem unnið er og verður að endurheimt birkiskóga t.d. Hekluskógar, Þorláksskógar í Ölfusi, Hólasandur í Þingeyjarsveit/Skútustaðahreppi og Leiðvöllur í Skaftárhreppi.</p>	
<p>Efla rannsóknir á endurheimt og styrkingu vistkerfa sem spillst hafa.</p>	<p>Lagt er til að viðeigandi ráðuneyti og stofnanir leggi ríka áherslu á eflingu rannsókna á endurheimt og styrkingu vistkerfa sem hafa spillst bæði til lands og sjávar.</p>	<p>Ný lög um landgræðslu voru samþykkt á Alþingi 2018. Þar er Landgræðslunni falið að vinna að þróun landgræðslu, m.a. með því að stunda rannsóknir og þróunarstarf sem og að afla upplýsinga um landnýtingu og ástand lands og miðla þeim.</p> <p>Ekki hefur verið unnið að eflingu rannsókna á endurheimt vistkerfa sjávar.</p>	
<p>6 Að stuðla að öruggri umgjörð við ræktun og dreifingu erfðabreyttra lífvera</p>			

<p>Staðfesta Cartagena-bókunina um erfðabreyttar lífverur og framkvæma hana.</p>	<p>Lagt er til að sem fyrst verði gefin út ný reglugerð um erfðabreyttar lífverur og að þingsályktun um aðild að Cartagena bókuninni verði lög sem fyrst fram á Alþingi til umfjöllunar.</p> <p>Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti hefji vinnu við gerð reglna um ræktun erfðabreyttra nytjategunda í landbúnaði í samræmi við skilyrði sem sett hafa verið í leyfi fyrir viðkomandi yrki og tegundir sem hlotið hafa samþykki og sett á lista yfir yrki sem heimilt er að taka til ræktunar. Slíkar reglur þurfa að tryggja hagsmuni ræktendanna jafnt og þeirra aðila sem kynnu að verða fyrir áhrifum af ræktuninni vegna viðskiptahagsmuna svo sem bænda sem selja vistvænt vottaðar afurðir, þar sem ábyrgst er að ekki komi fyrir efni úr erfðabreyttum lífverum.</p>	<p>Vinna við staðfestingu Cartagena bókunarinnar er ekki hafin.</p>	
<p>7 Að takmarka dreifingu ágengra framandi tegunda</p>			
<p>Kortleggja helstu innflutningsleiðir framandi tegunda til landsins og hugsanlegar ógnir af þeirra völdum.</p>	<p>Lagt er til að umhverfisráðuneytið og sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið hafi forgöngu um að teknar verði saman upplýsingar um helstu flutningsleiðir framandi lífvera til landsins og helstu ógnir af þeirra völdum.</p> <p>Áríðandi er að yfirfara og samræma sem fyrst lög og reglugerðir um innflutning, dreifingu og ræktun tegunda sem gætu skaðað líffræðilega fjölbreytni landsins og herða eftirlit með því að þeim sé framfylgt.</p>	<p>Kortlagt fyrir nokkrum árum og þarf að uppfæra. Reglugerð ekki til.</p>	
<p>Efla samráð stofnana á sviði ræktunar og náttúruverndar um aðferðarfræði við jarðrækt, skógrækt og landgræðslu, m.a. í því skyni að auka vægi innlendra tegunda.</p>	<p>Lagt er til að umhverfisráðuneytið komi á samráðsvettvangi með Landgræðslu ríkisins, Náttúrufræðistofnun Íslands, Skógrækt ríkisins, Umhverfisstofnun, landshlutabundnu skógræktarverkefnum, skógræktarfélögum og öðrum hagsmunaaðilum um notkun erlendra tegunda við jarðrækt, skógrækt og landgræðslu til þess að fjalla um og auka vægi innlendra tegunda í ræktun.</p>	<p>Þessari aðgerð hefur ekki verið fylgt markvisst eftir.</p>	

Setja reglur um losun kjölfestuvatns frá öðrum hafsvæðum til að takmarka hættu á að framandi lífverur berist inn á íslensk hafsvæði.	Reglugerð um kjölfestuvatn hefur verið birt og er framkvæmd hennar hafin.	Reglugerð um kjölfestuvatn og meðferð þess hefur verið sett. Hluti af EES samstarfinu.	
8 Að setja reglur um aðgengi að erfðaauðlindum			
Setja reglur um aðgang að erfðaauðlindum, verndun þeirra, nýtingu og útflutning og skiptingu hagnaðar af nýtingu erfðaauðlinda.	Lagt er til að umhverfisráðuneytið komi á samstarfi þeirra aðila sem hagsmuna eiga að gæta í tengslum við verndun og nýtingu erfðafnis í náttúru landsins og fyrirtækja sem nýta erfðafni annarra landa í starfsemi sinni og undirbúi kynningu og umræðu um aðild að Nagoya bókuninni um erfðaauðlindir.	Reglur og ákvæði í lög um aðgang að erfðaauðlindum hafa ekki verið sett. Við endurskoðun laga um náttúruvernd var ákveðið að bæta þessu inn í lög sín en undirbúningur og vinna við nýjan kafla í lögum um erfðaauðlindir hefur ekki farið í gang.	
9 Að vernda og nýta erfðabreytileika og erfðaauðlindir			
Efla starf erfðanefndar landbúnaðarins og fylgja eftir verkefnum sem eru sett fram í landsáætlun hennar um íslenskar erfðaauðlindir í landbúnaði frá 2008.	Því er beint til sjávarútvegsútvegs- og landbúnaðarráðuneytis að treysta aðgerðir til þess að tryggja verndun íslenskra búfjarkynja sem eru í hættu samkvæmt landsáætluninni, m.a. með því að treysta starf erfðanefndar landbúnaðarins.	Nefndin hefur mótað stefnu fyrir verndun erfðaaufbrigða íslensks búfjár.	

Taka áfram virkan þátt í norrænu samstarfi og samráði sem tengist aðgengi og notkun á erfðalindum.	Á vegum NordGen eru starfandi vinnuhópar sem tengjast hinum ýmsu flokkum nytjaplantna, skógarauðlindinni og búfé hefur verið sett á laggirnar samráðsnefnd til þess að fjalla um og vera ráðgefandi um verndun líffræðilegrar fjölbreytni í tengslum við starfsemi NordGen. Ísland hefur tekið virkan þátt í starfi þessara vinnuhópa og lagt er til að slíkt samstarf haldi áfram.	Þetta starf hefur haldið áfram.	
10 Menntun og almannafraeðsla			
Stuðla að góðri þekkingu þjóðarinnar á lífríki landsins og styrkja námskrár og almannafraeðslu þar að lútandi.	Ráðuneyti, skólar og aðrar stofnanir þurfa að móta stefnu um fraeðslu og kynningu á lífríki landsins og þýðingu þess í samræmi við samninginn um líffræðilega fjölbreytni.	Ekki unnið markvisst að þessari aðgerð.	
Efla fraeðsluhlutverk opinberra rannsókn- og stjórnsýslustofnana sem sinna lífríkismálum og efla tengsl þeirra við skóla landsins.	Taka þyrfti þetta mál upp við menntamálaráðuneytið og viðkomandi stofnanir í því skyni að koma á samstarfi um kynningu á líffræðilegri fjölbreytni og þjónustu vistkerfa.	Ýmsar stofnanir sinna fraeðslu um lífríkismál.	
Efla fraeðslu um líffræðilega fjölbreytni í þjóðgörðum, þjóðskógum og öðrum vermdarsvæðum með útgáfu og leiðsögn.	Taka málið upp við Umhverfisstofnun og umsjónaraðila annarra vermdarsvæða og ræða hvernig þetta megi gera á sem bestan og árangursríkasta hátt.	Umhverfisstofnun, Vatnajökulþjóðgarður og Þjóðgarðurinn á Þingvöllum sinna ýmisskonar fraeðslu.	

<p>Frankvæmd, eftirfylgni og endurskoðun stefnumörkunar</p>			
<p>Tryggja aukið vægi samningsins um líffræðilega fjölbreytni þegar íslensk löggjöf sem tengist nýtingu náttúrunnar er endurskoðuð.</p>	<p>Mikilvægt er að umhverfisráðuneytið komi þessu atriði stefnunnar á framfæri við önnur ráðuneyti sem fjalla um nýtingu á náttúru landsins og komi á samvinnu um það hvernig treysta megi verndun líffræðilegrar fjölbreytni við endurskoðun löggjafar. Mikilvægt er að umhverfisráðherra fari yfir þessi atriði þegar lagafrumvörp eru kynnt og rædd í ríkisstjórn.</p> <p>Lagt er til að leiðbeiningareglur, sem samþykktar hafa verið á vettvangi samningsins um líffræðilega fjölbreytni um það hvernig fjalla eigi um áhrif á líffræðilega fjölbreytni við mat á umhverfisáhrifum, verði teknar inn í matsferlið.</p>	<p>Endurskoðun náttúruverndarlaga</p>	
<p>Kynna stefnumörkunina fyrir þjóðinni og gera áætlun um eftirfylgni hennar.</p>	<p>Lagt er til að stefnumörkun um líffræðilega fjölbreytni og framkvæmdaáætlun hennar verði gefin út sameiginlega þegar framkvæmdaáætlun verður samþykkt og hvoru tveggja verði kynnt fyrir þeim aðilum sem tengjast framkvæmdinni svo og fyrir almenningi, stofnunum, ráðuneytum, sveitarfélögum og skólakerfinu.</p>		
<p>Vinna leiðbeinandi reglur fyrir framkvæmdaraðila og ráðgjafa þeirra um þátt líffræðilegrar fjölbreytni við mat á umhverfisáhrifum framkvæmda</p>	<p>Samningurinn um líffræðilega fjölbreytni hefur þegar samþykkt leiðbeinandi reglur um það hvernig eigi að fjalla um líffræðilega fjölbreytni við mat á umhverfisáhrifum. Reglurnar þarf að þýða og koma þeim á framfæri við Skipulagsstofnun og alla aðila sem koma að og fjalla um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda.</p> <p>Kanna þarf hvort breyta þurfi lögum um mat á umhverfisáhrifum þannig að reglurnar verði lagðar til grundvallar í mati á umhverfisáhrifum til þess að draga úr neikvæðum áhrifum á líffræðilega fjölbreytni.</p>		

<p>Aðlaga alþjóðlega vísa sem mæla ástand líffræðilegrar fjölbreytni að íslenskum aðstæðum og birta með reglubundnum hætti frá og með árinu 2010.</p>	<p>Lagt er til að Náttúrufræðistofnun Íslands verði falið að fara yfir vísa sem samþykktir hafa verið og verða samþykktir á vettvangi samningsins, staðfæri þá, leggi mat á framþróun og stöðu hér á landi og birti niðurstöðurnar reglulega, í samvinnu við aðrar viðeigandi stofnanir.</p>		
<p>Halda áfram samráði ráðuneyta í tengslum við fundi á vegum Samningsins um líffræðilega fjölbreytni.</p>	<p>Umhverfisráðuneytið hefur haft samráð við önnur ráðuneyti og stofnanir við undirbúning og þátttöku í fundum samningsins. Þetta er mikilvægt samráðsferli og undirbúningur fyrir framkvæmd samningsins hér á landi. Mikilvægt er að þessu samstarfi verði haldið áfram og nýtt til þess að stuðla að öflugri framkvæmd samningsins hér á landi.</p>		
<p>Meta árangur af stefnumótuninni og uppfæra hana á fimm ára fresti.</p>	<p>Á aðildarríkjafundi samningsins í Nagoya voru samþykkt ný markmið fyrir samninginn fram til ársins 2020 og ákveðið að vinna að nýjum vísum til þess að meta árangur á tímabilinu.</p> <p>Mikilvægt er að hafist verði handa við að meta stöðuna og árangur af stefnumótuninni og undirbúa uppfærslu til þess að taka inn nýjar áherslur og viðmið frá Nagoya fundinum. Þetta er einkum mikilvægt með tilliti til verndarsvæði í hafi og myndun nets verndarsvæða fyrir 2012.</p>		